

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

Priscianus

[Venedig], 15. Dez. 1481

Incipit hic .x

[urn:nbn:de:bsz:31-324175](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-324175)

Qui decimas partesq uatum alieni fuit polluxit tibia publicado epu/
 lo **H**erculis decimas. **S**upina in ui quidem diuisas facientia prateri/
 tum neutra deficiunt sicut supra diximus : ut stupui canui tepui hor/
 rui parui egui : deficit etiam metui timui, nam carui uel caritum uel
 calium uidetur posse dici: quia luturi participium cariturus prateri/
 tum cassus inuenitur. **I**uuenalis in secundo : Quomodo ante latum
 est . **T**ollere dulcem cogitat heredem cariturus turture magno. **V**ir/
 gilius in secundo aeneidos: Demisere neci non cassum lumine luget:
Actiua uero plerunq uocales in i correptam conuertentia assumunt
 tum: ut habeo habui habitum: inhibeo inhibui inhibitum: praebeo pra/
 bui praebitum: moneo monui monitum. **P**auca autem ui in tum con/
 uertunt: nisi consonantium natura prohibeat: ut tenco tenui tentum
 doceo docui doctum: censeo uero censui censum: quia in simplici di/
 ctione n antecedente: s & t sine r sequi non possunt. **I**ussi uero & mul/
 si & mansi & haesi secundum praenunciatam regulam in si proferentiu pra/
 teritum: in um couertentia faciunt supin: ut iussi iustum: mulsi multum:
 mansi mansum: haesi haesum: a sorbui sorbitum: a sorpsi uero sorptu de/
 bet fieri supinum: ut habeo habitum: praebui praebitum: a scripsi scriptum: a
 nupsi nuptum quorum neutrum in usu non inueni: i dest nec sorpitum nec sor/
 ptum. a luxi quoq; luctum & a polluxi polluctum. exigit ratio in xi
 terminantis praeteriti: sed auctoritas deficit. **N**eui uero in ui termina/
 tiu seruat regulam in supino couertens ui in tum: ut neui netum.

Incipit hic. x.

In io a antecedente unum inuenitur aio quod in prima qui/
 dem persona i loco consonantis habet duplicis quae & ge/
 minabatur a uetustissimis aiiio. **I**n secunda uero & tertia per/
 sona transit in uocalem necessario quia consonans sequitur ais ait:
Itaque pares habet in tribus personis syllabas cum omnia in io desi/
 nentia tertiae uel quartae coniugationis una syllaba minores habent
 prima persona secundam & tertiam: ut facio facis audio audis. **S**ed
 in hoc primae personae penultima positione producitur: secundae ue/
 & tertiae corripitur. **E**t sicut quibusdam uidetur tertiae est coniugati/
 nis: nec per totam coniugationem in usu inuenitur: cuius praeteri/
 tum cum ait inueniatur in tertia persona: debuit ai primam perso/
 nam facere quae in usu non est. **P**otest tamen ait quoq; praesens intel/
 ligi p praeterito. **S**ed cum imperatiuus in i terminans reperiat: quartae

magis esse ostenditur coniugationis. **Neuius.** An nata est sponsa prægnans uel ai uel nega. **E** quoq; antecedente in io unum inuenio meio tertiæ in quo similiter i loco consonantis est luuenalis eius infinitum profert in primo: **Cuius** ad effigiem non tamen meiere fas est. **Perfius** Pinge duos angues pueri sacer est locus extra me uite. **Quidam** tamẽ esset meio meias dici putauerunt. **Sed** mingo quoq; minxi dicitur: ex quo præteritum in ulu minxi. **Vnde Horatius.** Hunc perminxere calones. **Ex** quo secundum regulam nascitur i ctum supinum ut mictum. **Horatius** i primo sermonum. Metior at si quid merdis caput inquinat albis coruorum. **Atq;** in me ueniant mictum atq; cacatum. **Vnde** etiam meditatiuum micturio. ut lectum lecturio partum parturio esum esurio. **A** supinis enim solent meditatiua fieri. **In** io quoq; u antecedente unum inuenitur inquis: quod pleriq; artium scriptores putant in usu non esse. **Sed Cicero** ponit in secundo de oratore: **Attẽ** dere & aucupari uerba oportebit inquis: ut ea quæ sunt frigidiore uitemus. **In eodem.** Tu uero inquisti molestus non eris. **Idem** in uerri. de signis **Qui** me ubi uiderunt ubi sunt pamphile inquisti sciphi. **Idẽ** in quarto ad **Hereniũ**: **Quid** enim tibi uis aliquis inquist. **Ex** quo apparet secundum analogiam inquam quoq; debere dici. **Idem** ad eundem in quarto **At** non affricani nepotes inquit istiusmodi fuerunt. **In eodem.** **Videte** iudices nunc iquit quemadmodum me plagioxipus iste tractarit. **Perfius.** **Hoc** iuuat hoc inquis ueto quisquã faxit oletum. **Trentius** quoq; imperatiuum. inque in phormione posuit. **Tũ** antiphonem uideo ab se se emittere inuitum eam inque. **Ergo** secundum analogiam tertiæ coniugationis inuenitur eius tota fere declinatio uerbi. supinum uero ab eo non inueni nec q; solent ab eo nasci. **In** cio antecedente a mutant in e productam: & abiecta o productaq; ifaciunt præteritum: ut facio feci iaceo ieci. **Ex** his quoq; composita cum præpositione quãuis in præsentis mutant a in i tamen præteriti regulam seruant: quæ est in simplicibus: ut efficio effeci perficio perfecei. **Imo** autem dixi cum præpositione composita mutare a in i quia si cum alia parte componuntur seruant a: ut calefacio calefeci tepefacio tepefeci tremefacio tremefeci stupefacio stupefeci abucio quoq; abiecti facit: conucio conueci inucio inueci prouicio quoq; proieci. **Inuenitur** tamen etiam simplex icio icis. **Virgilius** i xii. æneidos. **Ictum** iam sedus: & omnes compositæ leges. **Alia** uero i ante cio habentia eandem i in e cõuertunt: & cio in xi: ut aspicio aspexi: cõspicio cõspexi illicio

illexi: pellicio pellexi. Excipitur elicio elicui **Liuius** in quarto libro ab urbe condita. Ad colloquium autem elicit. Et puto ideo ne si elixi dicremus: necessario participium electus fieret. & esset dubitatio significationis: pellicui quoque pro pellexi ueteres protulerunt. **Liuius** in laodomia. Aut nunc quempiam ante alia te illo asiatico ornatu profluens: aut dardano aut lidio fulgens decore. Et gloria pellicuit. Sed **Tertius** in phormione Is senem per epistolas pellexit modo non montes auri pollicens. Inuenitur etiam alicui & pellicui. **Piso** in historia idest Cuius unius premio multorum allicuit animos **Varro** belli punici sequanici libro secundo. Deinde ubi pellicuit dulcis leuis unda saporis. **Supina** ex his quidem quae a habent ante cio sunt a praesentio in tum conuersa: ut facio factum iacio iactum. In omni enim uerbo siue penultima siue antepenultima sit a seruat etiam in supino quibus mutetur in praeterito perfecto: ut facio feci factum iaceo ieci iactum: capio ceppi captum ago egi actum frango fregi fractum cado cecidi casum ex his composita quae in praesenti mutant a in i: ut facio infacio capio incipio. In supino a in e conuertunt: ut factum infectum captum inceptum. Illa uero quae componuntur a uerbis in go desinentibus quauis mutant in praesenti a in i: tamen in supino immutabilem seruant eam. ut ago exigo exactum frango infrango infractum tango contingo contactum pango inpingo impactum. Quae uero in xi terminant praeteritum: secundum praemonstratam regulam xi in ctum conuertentia faciunt supinum: aspexi aspectum illexi illectum elicui uero elicium facit. Vnde **Lucanus** in nono. Virus & elicium iustumque exire repugnat. Et **Statius** in quarto. Duram quae limite mortis manes elicitos. In dio desinens inuenio unum: fodio fodi & ex eo composita perfodio perfodi effodio effodi: quod penultimam praeteriti produxit: necessario secundum praedictam regulam quam ostendimus. Quod si minuatur praesentis syllaba: in praeterito producit penultima nisi per syncopam uel apocopam proferatur. **Supinum** in sum facit geminata s: ut fodio fossum. Omnia enim uerba quae in di faciunt praeteritum perfectum in sum faciunt supinum: ut prandi pransum: momordi morsum: tetendi tetsum: defendi defensum: ascendi ascensum: sedi sessum. excepto dedi quia est primae coniugationis quod nunquam in sum facit supinum: & ex eo compositis quae in tertiam transeunt coniugationem: & a penultimam simplicis supini in i conuertunt: ut do dedi datum: reddo reddidi redditum: podo pdidi pditum

uendo uendidi uenditum credo credidi creditum condo condidi con-
ditum. In dior quoq; deponentia in sum faciunt supinum. ordior or-
sum ingredior ingressum. In gio similiter producta ante penultima &
ablata o extrema faciunt prateritum perfectum: ut fugio fugi confu-
gio confugi perfugio perfugi refugio refugi. Supinum in tum conuer-
tit fugio fugitum confugio confugitum refugio refugitum: In pio ca
antecedente mutant a in e productam: & abiecta o productaq; i faci-
unt prateritum perfectum ut capio capi. Ab eo composita in presen-
ti quidem mutant a correptam simplicis in i breuem: prateritum uer-
ro integrum manet: ut incipio incepti recipio recepi: suscipio suscep-
ti. Supinum tam eius q̄ omnium in pi uel in psi uel in mi terminantiũ
prateritum perfectum per ptum profertur: ut capi captum incepti in-
ceptum cepi ceptum rupi ruptum scalpsi scalptum compsi comptũ
prorepsi proreptum dempsi demptum scripsi scriptum nupsi nuptũ
emi emptum ademi ademptum rapui quoq; raptum facit: Similiter
ex eo composita corripui correptum arripui arreptum. Cu uero ante
pio habentia o in ui conuertunt: & producunt penultimam in prate-
rito: ut cupio cupiui uel cupui. Et ex eo composita: ut concupio con-
cupiui uel concupui. **V**etustissimi autem etiam secundum quartam
coniugationem solebant hoc uerbum proferre. **L**ucretius effingere ut
arte naturæ primus terrarum claustra cupiret. In ui diuisas faciens
prateritum: unum iuenio supradictæ terminationis: rapio rapui. Et
ex hoc composita: erripio erripui surripio surripui. Nam surpui p̄ syn-
copam protulerunt quidam poetarum. **V**t **H**oratus in quarto car-
minum **Q**uæ me surpuerat mihi felix post cinaram. **S**apio etiam
tam sapui quam sapii uel sapiui protulisse auctores inueniuntur:
Probo tamen sapui placet dici. **C**ariso sapui uel sapiui: sapiui & sapii
secundum **V**ar. qđ **D**iomedes etiam approbat: **N**euius tamen **M**ar-
cellus de mutatis coniugationibus sic ponit sapiui pro sapui. **N**euius
in uirgine pręgnante. **Q**uando ego plus sapiui qui fullonem com-
pressi quinquatribus **T**er. similiter **C**um intelligo respuisse pro respu-
isse. **C**aper in usu esse ostendit. **A**ffranus in brundusinis. **E**quidem
nunc resipui postq̄ pectus læticia est honustum. **P**lautus in rudente.
Pol magis sapuisset si dormisset domi. **C**œpio quod in usu non est
cœpi facit prateritum. **T**erentius tamen in adelphis prateritum imp-
fectum sub:ũctiui eius uerbi quod nascitur ex præsenti pfert. **S**inerẽ

ergo illum aut non : sex totis mensibus prius olfecissem quam ille
quicquā coeperet: **S**upinum a cupiui & sapiui secundum prædictam
regulam mutata ui in tum profertur cup tum & sapitum. **I**n rio unū
inueni pario peperit. **V**etustissimi tamen & secundum quartam con/
iugationem hoc protulisse inueniuntur. **E**nnius **O**ua parere solet ge/
nus pennis condecoratum **S**ed **T**erentius in phormione. **N**eq; pare
re hæc iam diu per ætatem potest. **I**dem in andria **H**anc simulant pa/
rere quo chremetem absterceant. **S**upinum partum debet esse. **V**nde
& partus & parturio meditatiuum. plerunq; enim regulam supini se/
quuntur tam meditatiua quam frequentatiua : exceptis quibusdam
de quibus in specie uerbi diximus: ut lectum lecturio & lectito: mictū
micturio & mictito: dictum dicturio & dictito. **S**ic ergo partum par
urio & partito. **S**tatus in. x. thebaidos participio futuri addidit: in
hoc exemplo **A**tq; hosti ueniat paritura marito. **D**eponentia in rior
desinentia orior & morior: tam secundum tertiam q̄ secundum quar
tam coniugationem declinauerunt auctores: orior oreris & oriris mo
rior moreris & moriris. **L**ucanus in quarto **N**on gratis moritur iugu/
lo qui prouocat hostem. **E**nnius in. xiiii. **N**unc est ille dies cum gloria
maxima se se nobis ostendat: si uiuimus siue morimur **T**erentius in
euncho. **R**isu emoriri omnes deniq; **V**irgilius i secūdo aeneidos **T**e
lis nostrorum obruimur: oriturq; miserrima cades. **L**ucilius in tertio
Cōturbare animam potis est quicumq; adoritur. **E**orum supina ortū
& moritum quis oriturus non orturus inueniatur participium futuri
sed præteriti ortus non oritus dicitur. **H**oratius in epistolarum libro
secūdo. **N**il oriturum alias: nihil ortum tale fatentes. **A** morior quoq;
notandum q̄ cum moriturus secundum analogiam facit participium
futuri: mortuus facit præteritum geminata u quod in nullo alio parti
cipio inuenies pro mortus uel moritus. q̄ proportio magis exigebat
In tio unum desinēs per si facit præteritum geminata s quatio quassit
quod teste **C**arissio in usu non est: concutiō concussit percutio percussit
incutio incussit. **S**upinum secundum regulam i si terminantium præ/
teritum exit quassum: unde frequentatiuum quasso quassas. **S**imili/
ter percussum incussum: **N**am ussi ultum gessi gestum torli torsum
uel tortum: excipiuntur & quæ quartæ coniugationis in si terminant
præteritum: farsio farsit fartum sarcio farsit fartum fulcio fulci fultum
haurio hausi haustum. **P** uero ante si posita sicut supradictum est per

ptum faciunt supinum: demo dempsi demptum promo prompsi prō
 ptum nubo nupsi nuptum scribo scripsi scriptum: In tior unum depo
 nens tam tertiæ quam quartæ coniugationis inuenitur potior. **Virgi
 lius in quarto aeneidos.** Fas omne abrumpit polidorum obruncat &
 auro ui potitur i secundum tertiam coniugationem corripuit penulti
 mam. **Lucilius in sexto** Deficit alma ceres: nec plebes pane potitur: se
 cundum quartam coniugationem producta penultima protulit. **Si/
 militer Neuius in iliadis secundo.** Fœcundo penetrat penitus thala/
 moq; potitur. **Infinitus tamen** secundum quartam semper inuenitur
Cicero in tertio inuecti. Rerum potiri uolunt. **Supinum in tum** desi
 nit penultima producta potitur. **In uo diuisas** quacunq; anteceden/
 te consonante desinentia mutant o in i: ut acuo acui imbuo imbui in/
 duo indui diluo dilui annuo annui spuo spui suo sui metuo metui ar/
 guo argui. **Virgilius in .ix.** Nisus ad hoc me nulla dies tam fortibus
 ausis dissimilem arguerit tamen fortuna secunda. **Idem in .ix.** Verba
 redarguerit. **Excipiuntur** struo struxi fluo fluxi pluo pluui. **Li. in secu
 do** ab urbe condita. **Lapidibus pluuisse.** & in .xxv. **Sanguine plu
 uit:** Nam unguo quidem **Nisus & Papyrianus & Probus** tam ungui
 q̄ unxi dicunt facere præteritum. **Carilius uero unxi** tamen coquo
 uel ut alii coco coxi linquo liqui tinguo uel tingo tinxi **Hæc** tamen
 non uidentur in uo diuisas terminare in quibus u uim litteræ amittit
 unde in guo quidem syllabam terminantia huiuscemodi seruant re/
 gulam in go terminatorum: sicut & quæ in quo finiuntur: rationem
 sequuntur in co desinentium. **Dicimus enim unguo unxi** linguo lin/
 xi & pinguo pinxi & linquo liqui & uinco uici. **Ningo** quoq; & ninxi
 unde & nix: sicut a duxi dux a rexi rex. **Virgilius in .iiii. georgicorum**
Interea toto non setius æquore ninguat. **Actius in andromeda.** Cum
 ninxerit caelestium molem mihi. **Extinguo etiam extinxi:** cuius sim/
 plex tingo in raro est usu. **Virgilius in quarto aeneidos** Cum genere
 extinxem memet super ipsa dedissem. pro extinxissem protulit. **Cice/
 ro tamen in arato** stinguens participio usus est quod a uerbo stinguo
 nascitur. **Quem neq; tempestas perimet neq; longa uetustas iterimet**
 stinguens præclara insignia cæli. **Idem passiuum eius uerbi in progno
 sticis protulit.** **Vt cum luna means hyperionis effugit orbem** Stingu
 untur radii cæca caligine tecti. **Illud quoq; sciendum:** q; in ui diuisas
 terminantia præteritum perfectum soleant corripere penultimam ta
 men uetustissimi inueniuntur etiam produxisse penultimam eandē

In his maxime quæ a præsentis in uo diuisas desinente proficiuntur
ut eruo erui arguo argui anuuo annui. **Ennius in quinto.** Annuit se se
mecum decernere ferro. **Supina** eorum i præteriti in tum conuertunt
& producunt penultimam: ut acuo acui acutum: imbuo imbui imbu
tum indui indutum annui annutum innui innutum argui argutum
unde & participium argutus: idest coniunctus. **Plautus in pseudulo**
Argutus malorum facinorum. & futurum arguturus: & deriuatiuum
ex hoc uerbum argutor argutaris. Inuenitur tamen etiam arguiturus
in usu pro arguturus. **Salustius in secundo historiarum.** Quos aduer
sum multi ex bithynia uolentes occurrere falsum filiū arguituri. **Plau**
tus iterum in pseudulo de sycophanta. Et quid argutus pro conui
ctus. Excipitur rutum uel ruitum quod u corripit uel quod i seruaui
Nam secundum futuri participium .i. ruiturus debet lupinum ruitū
esse. **Lucanus in quarto.** Ruituraq; semper stat moles murum. **Secū**
dum præteritum uero debet rutum dici penultima correpta. **Virgili**
us in .xi. Nec mihi cum teucris ullum post eruta bellum pergama. Et
uidetur hoc per syncopam i uocalis in præterito prolatum erutus pro
eruitus. Ideoque tempus perfectum simplex quod habuit u ante i
seruasse. **A** spuo & metuo & pluo secundum analogiam: sputum &
metutum uel metuitum: & plutum a pluui: uelut ab adiuui aditum
debet facere: sed in usu non inueni. **Alia** uero supradictæ terminatio
nis uerba extremam syllabam præteriti in ctum conuertunt: ut struxi
structum unxi unctum: liqui lictum. Excipitur fluxū: ut iam supra
dictum est. **Deponentia** in quor mutant eam in cu & assumentia tū
faciūt supinum: loquor locutum sequor secutum fruor uero fructum
sicut struor structum. **Cicero in hortensio.** Ut amœnitate summa fru
ctus est. **Ulpianus tamen ad sauinum.** Futurum fruiturum non fru
cturum quomodo ortum oriturum: erutum eruiturum: mortuū mo
riturum: quæ cum in præterito non habent i: in futuro habent. **In uo**
u loco consonantis posita in l quidem desinente penultima: o extre
mam in i conuertunt & faciunt præteritum: ut soluo solui solutum:
uoluo uolui caluo calui. unde **Salustius in tertio historiarum** infinitū
passiui protulit. **Contra** ille calui ratus: calui pro decepi: uocali uero
natura longa autecedente uo in xi conuertunt in præterito: ut uiuo
uixi. **Supinum** i in tum conuertentia faciunt: u in uocalem necessario
redeunte: solui solutum uolui uolutum: sic debet etiam calui calutū
facere quod tamen in usu non inueni: & puto calumniam ex hoc esse

deriuatū. **V**ixi autē in xi terminatiū regulā supina seruat i clū. In bo
 definētia uocali longa antecedere bo in p̄si cōuertētia faciunt prateri
 tū p̄fectū ut scribo scripsi nubo nupsi: nunq̄ enim b ante s in p̄cipio
 syllabæ potest iueniri: ut p̄sulus ipse. **A**lia uero o in i mutāt in pr̄
 terito: ut bibo bibi. **C**icero in uerri. ii. **A**n iste nūq̄ de se sp̄e bonā habu
 isset. nisi de uobis malā opinionē animo ibibisset. **Q**uid. in. vi. meth:
Vberaq; ebiberātauidi lactātia nari. lābo quoq; lābi. **L**uci. in. xiiii. Io/
 cūduſq; puer qui lāberat ore placētas. **S**imiliter scabo scabi. **I**dē **L**uc.
 in. ix. **S**caberat ut porcus cōtritis arbore costis. **V**nū excipit̄ icumbo
 incūbis. q; etiā secūdū primā cōiugationē incubo icubas quoq; p̄fert̄
 qd̄ icubui facit pr̄teritū & oīa a cubo op̄osita: siue primæ siue tertiæ
 sint cōiugatiōis: ut accūbo accubo accubui: incūbo uel incubo icubui
Et nūc quidē simplex eorū .i. cubo cubas primæ ē cōiugatiōis. **V**etustis/
 simi tamē etiā hæc & oīa quæ i ui diuisas faciūt pr̄teritū p̄fectū i pri
 ma cōiugatiōe secūdū tertiā solebāt declinare. **S**up̄ia uero i p̄si quidē
 terminatiū pr̄teritū: p̄si i ptū cōuertūt: ut scripsi scriptū nupsi nuptū
In bi uero assumūt̄ tū: ut bibitū lābitū & cubitū: uide & cubitus d̄r. **E**t
 notādū q; cū oīa in si terminātia pr̄teritū: sicut supra docuimus i sū
 termināt supinū: exceptis quartæ diugatiōis uerbis. **H**æc quoq; quæ
 p uel m āte si habuerit p̄si in tū cōuertūt ut nupsi nuptū scalpsi scalptū
 scripsi scriptū dēpsi dēptū sūpsi sūptū i quibus etiā p euphoniæ cā in
 terponit̄: quā etiā i pr̄terito quibusdā placuit ascribere. **I**n bor depo
 nētia mutāt bor i p̄sū & faciūt supinū ut labor lapsū. nulla autē causa
 alia ē mutādæ b in p̄ āte s uel t i p̄cipio syllabæ positæ: nisi cā eupho
 niæ: cuius rō apd̄ græcos quoq; obseruātissimos eius seruata ē i supra
 dictarū cōsonatiū scriptura: ut κρύπτω ἐκρυψα ολιβω. ἐολίψα πρ̄β
 enim græca nos in principio syllabæ ps scribimus ut nubo nupsi nu
 ptum: scribo scripsi scriptum scalpo scalpsi scalptum. **I**n co n ātecedē/
 ta abiecta n & o in i conuersa faciunt pr̄teritum: penultima quo/
 que producta ut uinco uici: conuinco conuici: linquo quoq; quod
 consimilem uidetur habere terminationem liqui facit pr̄teritum ab/
 iecta n sicut supra quoque docuimus: s uero præcedente mutant sco
 in ui: nisi sint inchoatiua. **I**lla enim carent pr̄terito p̄fecto: quie/
 sco quieui pasco pauui cresco creui absisco absiui consuesco consueui:
 uel cōsuetus sum. **C**arissus tamen consueo ponit. **O**īa tamen ea quæ
 pr̄teritum p̄fectum in ui terminant adiectam frequenter inueni/
 mus per secundas & tertiās personas per syncopā penultimæ parti syl

labæ: cum ab u loco consonantis incipi: ut amauit amauisti uel amasti
amauit amauiamus amauistis uel amastis amauerunt uel amarunt.
Neo neui neuisti uel necti neuit dicimus: neuimus neuistis uel nectis
neuerunt uel nerunt. **I**deo autem addidimus ad iectam: quoniam si
in præsentis positione sit u consonans syncopam pati non potest: ut
lauo laui lauisti: non possumus dicere lasti pro lauisti: nec lastis pro
lauistis: nec larunt pro lauerunt. **S**imiliter fauco faui fauisti: nemo di
cit fasti nec pro fouisti fosti nec pro soluisti solsti. **S**ed inuenio **H**ora/
tium auctoritate fecisse in quibusdam concisionem quanuis positio
habeat u consonantem moueo moui mouisti: ex quo summosses po
suit. **H**oratius pro summouisses in primo sermonum. **N**unc hominẽ
uelles si tradere despeream in summosses omnes non isto uiuimus il/
lic quo tu rete modo. **I**dem commorit pro commouerit in primo ser/
monum. **A**t ille qui me commorit melius me tangere clamo. **V**num
inuenitur in sco desinens uerbum apud uetustissimos: cuius præteri/
tum in xi protulerunt teste **C**apro: conquiisco conquexi. **E**st autem
conquiisco: caput inclino. **P**omponius in uacca uel marsupio ait. **S**i
mul intro ueni. **A**ccessi ad patrem prendi manum in terra ut cubabat
nuda ad eũ ut conquexi: interim mulieres conspiciunt. **E**xcipitur præ/
terea eiusdem terminationis: compesco compescui: dispesco dispescui
quod ponit **A**puleius in dyalogo qui est de deo socratis. **C**um & ha/
bitacula summa ab infinitis tanta intercapedine fastigii dispescant pro
distent. **E**xcipiuntur præterea disco didici: posco poposci: & ex eis cõ
posita quæ similiter faciunt præteritum: dedisco dedidici: deposco de
posco depoposci. **V**ocali uero natura lōga antecedente in co desinẽtia
xi syllaba faciunt præteritũ: ut duco duxi: dico dixi. **R** antecedente unũ
inueni parco quod peperci: & parsi facit præteritum. **L**u. in. ii. **P**aruũ
sed fessa senectus sanguinis effudit: iugulo flãmifq; pepercit. **T**er. in
ecyra **H**eu me infelicẽ hæccine ego uitãpsi perdere. **I**co præterea pe/
nultima breui p̄fertur i præsentis teste **C**apro: sed p̄ducit in præterito
p̄fecto & mutat o finalem in i: ico ici: unde ictus. **C**ato **C**ensorius de
ueturio. **H**ostẽ nunc icit. **C**elius in. i. **Q**ui cũ iis ita fœdus icistis. **L**u.
tamen & in præsentis producit penultimam. ex hĩc corpus propellit
& icit. **S**upina in ci quidem terminantium præteritum: i in tum con
uertunt ut uici uictum conuici conuictum deliqui delictum. **E**ãdem
seruãt etiam regulam liqui licitum & ex eo composita reliqui relictum
Nec mirum est cum post q u posita uim litteræ amittit in ci desinen /

tium regulam sequi. Quæ uero in ui syllabam proferunt præteri-
tum perfectum mutant eam in tum requicui requietum: unde par-
ticipium sit futuri requieturus. **Cicero contra Metellum.** Nisi co-
rum exitio non requieturam. **Cresco creui cretum:** ascisco ascui ascitum:
descisco descui descitum. **Liuius in .xxv.** ab urbe condita. **De**
scitum ab romanis. Et notandum q̄ ab inchoatiuo scisco composita
primitiui idest scio habuerunt præteritum: secundum rectam uero
proportionem debent eorū quoq̄ perfecta a scio & descio esse: nosco
noui notum. **Similiter ex eo composita: ignosco ignoui ignotū. Te-**
rentius in adelphis. Ignotum est: tacitum est: creditum est: unde &
participium futuri ignoturus. **Cicero in catone maiore.** Ignoturus
est alteri quod tutorem secutus. **Cato in quinto originum.** Quod eo-
rum nemo quisq̄ quicquam mihi ignoturus est. Quidem tamen cō-
tra regulam a præsentī tempore hoc deriuatum protulerunt: ignosco
ignosciturum. **Piso frugi in quinto analium:** Quodcunque deliquit-
set ignosciturum affirmabat. Notandum tamen quod cognosco co-
gnoui cognitum: & agnosco agnoui agnitum: in frequentiore usu fa-
ciunt pro o penultima producta quam uetustissimi seruabant analo-
giam sequentes i correptam habentia. **Vnde Iuuenalis in primo.** Ag-
nitus accipies. **Iubet a præcone uocari ipsos troiugenas.** **Lucanus in**
tertio. Calida mihi cognitus axis ægypto atque umbras nunquam
flectente siene. **Salustius tamen secundum analogiam in secundo hi-**
storiarum. Neque inermes ex prælio uiros quædam agnoturum. **Pa-**
cuuius secundum utrunque protulit. In turba oreſti cognita: agnita
est soror. **Palco pauī seruauit in supino s solum pastum.** **Compesco**
compescui: & dispesco dispescui: & posco poposci: & disco didici. A
præsentī tempore faciunt supinum mutatione o in i correptam & ad-
ditione tum ut compesco compescitum: dispesco dispescitum: posco
poscitum: disco discitum. **Vnde Apuleus participium futuri protu-**
tulit in phædone. De anima sic auditurum disciturum. Quid meli-
us sit hæc omnia & singula sic agere aut pati aut patiūtur aut agunt
In xi terminantia præteritum perfectum: supinum secundum supra-
dictam regulam faciunt dixi dictum: duxi ductum peperci uero uel
perſi perſum facit supinum: secundum in si terminantium regulam
unde participium futuri. **Varro in laterensi** Parsurus pecuniis bene
partis. **Liuius i .xxv.** ab urbe cōdita. **Nedū eos capuæ pluros credebā**

Senesco inchoatiuum est: nam positiuum eius senēo inuenitur ī usu.
Actius in telepho. Idem iam stupido thessala somno peccora languent
que senentque. **P**acuius in peribœa. Quanquam atas senet satis
habeam rem uirium: ut tearca arceam. **A** seneo ergo non a senesco
si præteritum perfectum senui. **S**alustius in primo historiarum. Nisi
cum ira belli desenuisset. Idem etiam participium præteriti temporis
ex eo protulit. quanuis sit neutrale in quarto. **O**mnis quibus atas
senecto corpore animus militaris esset. **N**ec mirum cum in aliis quo/
que plurimis eisdem significationis uerbis inueniantur ueteres præte/
riti temporis participia proferentes ut prandeo pransus cocno cocna/
tus placeo placitus mereo meritus pateo passus careo callus poto po
tus pro potatus titubo titubatus iuro quoque iuratus tam in actiua
quam in passua inuenitur significatione & hæc quidē etiam iuniori/
bus in usu manserunt. **I**lla uero absoluerunt discedo diceffus hoc est
qui discessit. **S**imiliter intereo interitus: occido occasus: sed eorū ulus
in libro qui inscriptus erit a nobis de participio inuenies. **D**eponentia
uero in scor desinentia in antepenultima quidem syllaba a uel i uel e
correptas habentia in ctum faciunt supinum: ut paciscor expergiscor
quia a pergo est experrectum facit. **Q**uāuis uetustissimi etiam exper/
gius dicebant **L**ucilius in tertio. **E** somno pueros cum mane expergi
tus clamas. **C**elius uero secundum analogiā protulit in tertio: Imbris
mihi sordido dormitum suadet ut eam quisq; & si ego obdormiero tu
te idem ibi eris experrectus. **N**anciscor etiam nactum facit absq; n: ut
Probo & **C**apro & **P**ollioni & **p**linio placet. **S**ic & pangor pactum &
fingor fictum & tangor tactum pingor pictum **S**ciendum tamen q;
etiam sunt uerba q; seruant n in participiis præteritis: siue in supinis:
ut iūgor iunctus: pungor punctus: fungor functus: emungor emun/
ctus extingor extinctus tingor tinctus plangor planctus angor an/
ctus. **Q**uæ autem seruant n & quæ non: de participio tractatum re/
peries. **Q**uod autem corripitur antepenultima: paciscor & nancis/
cor & profiscor & expergiscor ex compositis siue primitiuis eorum
potest dignosci. **P**aciscor & depeciscor profiscor a facio: expergiscor
a pergo pergis nanciscor a nancio est: quod in usu fuit uetustissimis.
Gracchus p se. **S**inantiā populi desyderium cōprobo reipublicæ cō/
moda. **A**lia uero absq; c i tū faciūt supina: ut irascor iratū ulciscor ultū
nascor natū: obliuiscor oblitū. **E**xcipitur defeciscor defessum faciens

supinum: & participium præteriti defessus. **Vt Terentius in adelphis**
 Defessus sum iam ambulādo. **Idem i phor.** Neq; defeciscar usq; adeo
 experier. Nam ab eo quod est deficio defectus fit participium præte-
 riti. Excipiuntur etiam duo composita quæ quauis antepenultimā
 i habeant correptam: in tum tamen non in ctum faciūt supinum cō-
 miniscor commentū adipiscor adeptū. Nam a reminiscor supinū uel
 participium præteriti in usu nō inueni: quauis ratio hoc quoq; remē-
 tum quomodo commentum exigat dici. In do desinentia si penultij-
 mam naturaliter longam habuerint: do in si conuertentia faciūt præ-
 teritum perfectū: ut ludo lusi: rado rasi: lædo lasi: rodo rosi: uado ua-
 si: euado euasi: illido illisi: claudio clausi uel cludo clusi. Inueniē tamē
 etiam claudeo sed & claudio pro claudico. **Salustius in tertio histori**
Coniuratione claudit. **Cecilius in epiclero.** Au ubi uos sitis: ibi consili-
 um claudeat. **Cedo cessi** geminat s in præterito: ex quo accetis. **Virgi-**
lius pro accessistis posuit in æneidos. **Penitusq; sonantes** accetis sco-
 pulos. **Excipitur cedo cecidi.** **Lucanus in quarto:** Donec uetuerūt ca-
 stra cecidit: pedo pepedi. **Horatius in primo sermonum:** Vintucurtif
 oppedere iudeis: nulla mihi inq; religio est. **Idem in eodem:** Nam dis-
 plosa sonat quātum uesica pepedi. Ab eo quoq; quod est sido præteri-
 tum non inueni. **Lucanus in quarto.** Sidētia pessum corpora cæsa te-
 nent. **Virgilius in quinto ex eo compositum.** Subsidunt undæ tumi-
 dumq; sub axe tonāti sternitur aquor aquis. **Eius passuum** **Statius**
in quinto thebaidos: Sūmisq; insiditur astris. **Cudo secundū Diome-**
dem & Carisium & Phocā cussi: secundū alios cudi. Et uidetur etiam
Virgilius sic protulisse in æneidos. Ac primū scilicis scintillā excudit
 achates suscepitq; ignem foliis atq; arida circū. Excudit enim tā præ-
 sens q̄ præteritum potest intelligi: sed quia suscepit subiunxit: melius
 præteritum potest intelligi. **Idq; etiam Seruius in commentario ane-**
idos comprobatur uerbis. Excudit aut feriendo eiecit: quia cu dere est fe-
 rire. unde & incus dicitur quia illic aliquid cudamus: id est feriamus.
Sciendum autem q; eius frequentatiuum cuso est: ex quo etiam com-
 posita: ut incuso incusas: & recuso recusas: & accuso accusas: & excu-
 so excusas. **A do uerbo quod simplex primæ est coniugationis com-**
posita cum præpositione tertiæ sunt & primitiui seruant præteritum
perfectū duplicantia di: quæ in illo penultimā hēat e: ut dodedi: reddo
 reddidi p̄do p̄didi p̄do p̄didi. **Credo quoq; ab eo cōponit quasi cre-**
tū do: & uēdo uenūdo & cōdo ex cō cōpositū & do & ex eo abs cōdo.

Itaque omnia präteritum idem perfectum seruant : credidi uendidi
abcondidi. **Plautus** in carbonaria. **Secundum** ipsam aram aurū ab/
condidi. **N.** uero ante do habentia. o in i mutant in präterito perfe/
cto. & si ante n ueli habuerint: amittunt n ut fundo fudi & scindo
scindi. **Vetustissimi** tamē scicidi proferebant: quod solum in usu esse
putant. **Allimomius** in arte quam ad **Constantinum** imperatorem
scribit sed errat. **Nam Lucanus** in tertio scidit ponit. **Qua** mare tellu/
rem subitis aut obruit undis: **Aut** scindit & medias fecit sibi littora ter/
ras. **Stas.** in octauo theb. **Oraque** pectoraque & uiridem scidit horri/
da uestem. **Idem** in undecimo. **Alloquio** scidit ipsa nouo terrore cru/
enta eumenis. **Martialis** in quarto epigrammaton. **Vuguentum** sa/
teor bonum dedisti conuiuis here: sed nihil scidisti **Sed** affranus mo/
re antiquo dixit in homine. **Satis** fortiter paulo uestras scicidistis co/
lus. **Actius** in soradicorum primo. **Non** ergo ut prædicant sciciderat
pectus **Neuius** in testicularia. **Immo** quo scicidimus cōscindam atq;
abiiciam. **Ennius** in melanippa **Cum** laxum sciciderit **Et** uidentur hi
rationabilis protulisse ne minorum temporum esset präteritum q̄
præsens quod rarissime inuenitur. **Findo** quoque fidi facit: licet qui/
dam fidi putauerunt. **Sed Virgilius** in octauo **Et** media ad uersi lique
facto tempora plumbo diffidit ac multa portectum extendit arena.
Horatius in tertio carminum. **Diffidit** urbium portas uir macedo
& lubruit amulos. **Cætera** uero seruant n: ut pando pandi: defendo
defendi scando scandi accendo accendi. **Excipiuntur** duplicantia pri/
cipalem syllabam pendo pependi tendo tetendi tundo tutudi penul/
tima a plerisque correpta a quibusdam autem etiam producta pro/
pter supradictam rationem idest ne uincatur incompositis ab eo tem/
poribus syllabarum a præsenti präteritum. **Horatius** in quarto car/
minum protulit correpte. **Quod** regum tumidas contuderit minas:
est enim coriambus. **Idem** in tertio. **Non** auspucatos cōtudit impetus
nostris. **Est** enim dactylus contudit. **Virgilius** in. viii. **Et** lapsa acilla
caelo extuderat. **Solēt** autē cōposita seruire simplicium tēpora cado
ceci concido concidi penultima correpta: cado caxidi cōcido cōci/
di penultima producta uetustissimi tamē tam producebant q̄ corri/
piebant supradicti uerbi: idest tutudi penultimā. **Ennius** i. xiiii. **In** sit
o ciues. quæ me fortuna ferocis contudit idigno bello confecit aceruo.
Ecce hic corripuit. **Idē** in. xvii. **Ingenio** forti dextera latus protulit ha/
sta. **Idē** in ānalibus. **Virosq;** ualentes cōtudit crudelis hyems hic pro

duxit penultimam. **C**ado quoq; cecidi facit: ne si eadi dicamus nomē esse putetur. **C**omposita tamen non duplicant penultimam syllabam ut perpendo perpendi extendo extendi pertundo pertudi incido inci/ di concido concidi. **E**xceptis a do & a sto compositis & a disco posco: ut prodo prodidi resto restiti. dedisco deditici: depono depoposci. **A** curro quoq; composita utroq; modo prolata inueniuntur ab auctori/ bus: ut decurro decurri uel decucurri. **E**xcipitur etiam diuido quod prateritum diuisi facit: **S**upina illa quæ a do componuntur mutant o in i correptam: & assumunt tum: ut reddo redditum credo creditum perdo perditum. **A**lia uero omnia do in sum conuertunt: ut ludo lusum rado ralum cado casum defendo defensum tundo tunsū **V**irgilius in tertio georgicorum. Profugit & tunsū galle admiscere saporem. **I**dem in eodem. Durum procudit arator uomeris obtunsi dentem cauat arbore lyncres. cudo similiter cufum **I**dem in eodem **L**a/ pidemq; reuertens incusum aut atrae massam picis urbe reportat. **C**ado quoq; casum facit: ea tamen penultima producta. **I**n omni enim supino siue participio prateriti producitur a penultima exceptis da/ tum & satum & ratum & statum. **A**liud etiam sciendum q; n ante do habentia quæ amittunt n in praterito amittunt eandem in supino: & geminant s: si sit penultima breuis in praterito: ut findo fidi fissum. scindo scidi scissum. **S**i n producat unam habet s: fundo fudi fusu **C**omposita simplicium terminationes sequuntur: cedo cessum & pā/ do passum faciunt **Q**uanus etiam a patior & a pateo passum dici/ mus. **V**irgilius in tertio aneidos. At pater Anchises passis de littore palmis. **I**dem in primo aneidos **C**rinibus illiades passis pepulumq; fe/ rebant. **A**b eo quod est pedo supinum non inueni **A** comedo quod ē anomalum comesum & comestum inuenitur. **C**icero pro cluētio. **A**b ditum in aliqua parte panis: quasi torum colliquefactum in portione esset celerius potius comestum q̄ epotum in uenas atq; in omnes par/ tes corporis permaneret. **V**irgilius autem ab eo quod est adedor ade sus protulit in. xi. Et postibus hæsit adesis. **T**endo praterea & tentū & tensum facit. **V**irgilius in septimo **A**udiat & si quem tellus extenta plagarum qua tuor in medio dirimit plaga solis iniqui **L**ucanus in primo: Et uarias ignis tenso dedit acre formas **I**dem in secundo. **T**en sisq; rudentibus acte. **O**stendo quoq; ab eo compositum similiter fa/ cit ostentum & ostensum. **L**ucanus in secundo **U**t scelus hoc syllæ: ca desq; ostensa placeret; agnoscendus erat **A**pulcius in phædone. **E**t

causam gignendi ostensurum: & immortalitatem animae reperiunt.
Varro rerum rusticarū. i. **O**stensus sol. **I**dem diuinarū tertio: Salute
ostenta. **C**ato pro **l**ucio **C**asare ad populum quod ego spero non ostē
turum **O**stentum quoque quando monstrum significat nomen est par
ticipiale quomodo factum & dictum: & uisum ab ostendendo futura
dictum. **S**trido & strideo tam tertiae quam secundae coniugationis inuenit
Virgilius in octauo **a**eneidos. striduntque cauernis structurae chalybū
& fornacibus ignis anhelat **L**ucanus in septimo. **A**uribus incertam fe
ralis strideat umbra. **I**uuenalis in quarto: iam stridunt ignes: iam sol
libus atque caminis. **H**oratus in secundo sermonum. **S**tridere secreta
diuersos aure suluros penultima correpta: **S**tatus uero eandem pro
tulit productam. **N**il stridere domi. **I**dem in nono. **S**tridebit uictros
tydeus inhumatus ad ignes. **P**raeteritum perfectum eius debet secū/
dum analogiam in do uel in deo desinentium: & penultimam uel an
tepenultimam naturaliter longam habentium in si terminari: ut rado
rasi trudo trusi ludo lusi strideo strisi sed puto euphoniae causa non esse
in usu strisi sed stridi: quod ut superius diximus usus quoque compro
bat. **S**tatus in quarto. **H**uius in aspectu luco stridere sagittae. **A**ctius
in alcestide. **C**um strideat retracta rursus iseris. **S**ido praeterea sidi fa/
cit. **C**uius etiam passiuum sidor sideris inuenitur. **L**ucanus in tertio.
Sidentia pestum corpora caesa tenent. **S**tatus in secundo: **S**ummisque
insiditur astris cuius praeteritum in usu non est: dubitationis uel alter
nitatis causa: debuit enim sibi esse: sed utimur praeterito sedeo sedi: p
supradicto praeterito uerbi. **I**n do unum anomalum inuenitur: edo es
est. **V**etustissimi tamen edo edis edit dicebant: correpta prima syllaba
Neuius in carbonaria **T**ibi serui multi apud mensam adstant ille ipse
astat quando edit. **N**on potest enim in hoc iambo penultima syllaba
longa esse: ut intelligatur praeteritum ne sit $\sigma\kappa\delta\alpha\gamma\omicron\nu$. **P**lautus in lipar/
go. **N**ihil moror mihi fucum in aluo apibus qui peredit cibum: corri/
pitur enim penultima. **L**ucilius in quarto. **Q**ui edit se: hic comedit
me. **S**upinum eius tamen esum ut supra dictum est quod estum exigat usus
ut possit dici. **V**irgilius in nono. **E**t postibus haesit adesis. **I**dem in ter
tio **a**eneidos. **A**mbefas subigat malis consumere mensas. **C**icero pro
cluentio. **A**bditum in aliqua parte panis quasi totum liquefactum in po
tione esset celerius potius comestum quam eptum in uenas atque in omnes
partes corporis permaneret. **I**n go r antecedente si non sint a regen/
do composita: go in si conuertentia faciunt praeteritum perfectum:

ut mergo merſi ſpargo ſparſi tergo terſi: dicitur tamen & tergeo. **Alia** in xi conuertunt go præſentis: & faciunt ſupradictam tempus: ut re/ go rexi cingo cinxi ango anxii tingo tinxi pingo pinxi. **A** regendo cõ/ poſita: quibus in præſenti ſyncopam penultimæ e patiantur tamen in præterito perfectõ eam euphoniæ cauſa ſeruant: ut porriſgo porrexi pergo perrexi ſurgo ſurrexi. **Nam** porriſgo & corriſgo & arriſgo e in i cõ uertentia aptiſſime ſecundum proportionem ſeruant ſimplicis decli nationem. **Excipiuntur:** frango fregi ago egi lego legi: quorum com/ poſita ſequuntur ſimplicis declinationem: contriſgo confregi: perſtrin go perſfregi: & exiſgo exegi: ſubiſgo ſubegi: cõgi cõegi: perlego perlegi relego relegi. **Excipiuntur** ex hoc compoſita: negliſgo neglexi: & intel ligo intellexi: quod antiqui interlego dicebant intellexi: & diliſgo dile xi: pango quoq; pepegi: ex eo compoſitum impingo impegi facit. **Pa cuuius.** In medio tonſylla pegi lato in littore. **Lucanus in quinto.** Sufficit ad factum belli fauor iſte laborq; fortunæ. quod te noſtris im pegit harenis. **Simplex** tamen pango etiam pepegi facit ſecundum **Carſium:** & panxi: ſed antiqui tamen pango dicebant pro paciſcor. **Cicero in ſecundo ad herennium:** Pacta ſunt quæ legibus obſeruan da ſunt hoc modo. **Rem** ubi pagunt: oratione pagunt. **Tango** præte ritum tetigi facit: & pungo pupugi uel punxi: **Varro in primo** huma narum. **Vt** habent farii qui uocantur αἰγῆται & in africapiſſi quorũ ophi ogeniſtum arbitrantur ſuppoſitum eſſe aliquem in ſtirpe: ſi ad moucant ut pungat colubra cum pupugerit: ſi de genere ſit uiuere: ſi non ſit mori. **In eodem** admota aſpis cum pupugerit ſi non occidat: ſciat ex piſſiſtorum ſtirpe eſſe. **Neuius in glaucoma.** Et cum eo obſonio ſtilo mihi in manum pupugit. **Expungo** uero expunxi dicimus: at repungo repupugi & repunxi: ut capro uidetur. **Cum** ei qui nos pu pugit talionem: id eſt uicem a nobis redditam oſtendimus: repupugi diximus. **Quando** uero de ratione uel kalendario loquimur repunxi dicimus. **A tango** quoq; compoſita non duplicant primam ſyllabã contingo contigi attingo attingi. **In** quibus notandum q; penultimã præteriti corripitur: præſentis uero producitur. **Ab** ago & frango & lego compoſita ſeruant ſimplicium præteritum: ut exiſgo exegi prodi go prodegi: & dego degi: abigo abegi inſringo inſfregi perſringo per fregi colligo collegi relego relegi: quod differentiæ cauſa non mutauit le in li: quanuis perago a immutabilem ſeruauit & dego per ſyncopã euphoniæ cauſa protulit. **Excipiuntur** mutantia ſimplicis declinatio

nem quæ superius posuimus negligo neglexi diligo dilexi intelligo
intellexi quauis **A**emilius macer in decimo sexto annalium. **O**mnium
nostrorum negligent auctoritatem pro neglexerit ait. **S**upina in
si quidem facientia præteritum per sum proferunt secundum supra/
dictam regulam ut mergo merli merlum tergo uel tergeo terli terlu
spargo sparsi sparsum. **A**lia omnia uero go in ctum conuertunt: ut re/
go rectum ungo unctum tingo tinctum lego lectum pungo punctum
ago actum. **A**biiciunt tamen n euphoniae causa hæc quæ penultimam
habent uel i: ut frango fractum pango pactum tango tactum: fingo
fictum: pingo pictum: stringo strictum ringo rictum. excipiuntur:
cingo cinctum tingo tinctum & stingo stinctum. **E**t ex eis composita
Succingo succinctum extingo extinctum. **A**ngo quoque differentia
causa seruauit n in supino: anctum. **N**am ab ago actum fit. **Q**uidam
tamen etiam anxus eius participium protulerunt: **E**t omnia supina
in compositione integras seruant simplicis litteras: quis in aliis modis
mutentur: ut rego rectum: pergo & porrigo porrectum & porrectum
ago actum cogo coactum abigo abactum tango tactum contingo co
tactum frango fractum defringo defractum pango pactum impingo
impactum. **E**t possumus hoc existimare differentia causa in plerisque
fieri ne si perictum & abiectum & defrictum impictum diceremus:
alias significationes monstrare putarentur. **L**ucanus in quinto. **I**m/
pactæ cessere fores. **I**n gor deponentia mutant eam in ctum: & faciunt
supinum: ut fungor functum. **I**n ho desinentia mutant ho in xi & faci
unt præteritum ut ucho uexi traho traxi & secundum supradictam re
gulam in xi terminantium præteritum perfectum proferunt supinum
ut uectum tractum. **I**n lo finientia præsens: per lui exeunt in præteri/
to ut alo alui colo colui molo molui consulo, consului oculo ocului
Status in quinto. **R**aptum quæ sola parentem ocului. **E**xcipiuntur
duplicantia: quæ si a muta incipiant geminant principalem syllabam
& si non seruent ubique eandem uocalem: ut pello pepuli fallo felli:
tollo tetuli. **P**ro quo nunc in usu est frequenti sustuli. **A** tulo quoque
ueteribus in usu fuit tetuli dicebant. **I**n compositione tamen non ge/
minant principalem syllabam: ut refello refelli compello compuli. **A**lia
quoque eiusdem terminationis o in i conuertunt: ut uello uelli: sed &
uulsi dicitur: percello quoque perculi: & excello uel excelleo exculi: uel
ut alii excellui: quorum simplex in usu non est: psallo quoque psalli præ/
teritum facit. **C**icero de suppliciis. **R**euellistis atque in profundum abie

cistis. Virgilius in bucolicis. Cum canerem sylvas & proelia cynthi/
 us aurem uellit & admouit. Lucanus in quarto Castrorum siccas de
 cespite uulserat herbas. Idem in sexto. Percussa q; uiscera membris
 uulsi. Idem in eodem. Illa genæ florem primæuo corpore uulsi. Idē
 in octauo. Auulsiq; manu telumq; affixit harena. Lucretius ab ex/
 cello excellis infinitum protulit penultima correpta. Omnibus orna/
 tum uoluisti excellere rebus. Cicero in primo epistolarum ad filium.
 Quare effice & elabora ut excelleas: qd est ab excelleo excelles: cuius
 præteritum debet esse excellui: ut caleo calui secundum proportionē
 secundæ coniugationis. Idem tamen in uerrinis: excellit protulit se/
 cundum tertiam coniugationem. Et in primo pro Cornelio. Qui elo
 quentia cæteris excellit: ex quo debet exculi quoq; esse præteritum
 perfectum: sicuti percello perculi. Virgilius in quinto. Perculit & ful
 ua moribundum extendit arena. basius in secundo lyricorum. Callio
 pe princeps sapienti psallerat ore. Supina quidem in tum exeunt:
 quæ nascuntur ab una l habentibus: ut occulo occultum colo colui
 cultum consulo consultum. Quæ uero duplicant per sum: ut fallo fal
 sum pello pulsus uello uulsum excello excelsus percello percultus
 A pfallo supinum non legi. Ab alo uero tam altus q̄ alitus dicitur. Ci
 cero pro Plautio. Vbi altus est. Similiter Salustius in iugurtino: Et
 omnem aratem arpini altus. In quibusdam autem codicibus etiam
 alitus inuenitur. A tollo quoq; supinum deficit sed pro eo utimur sub
 latum. Volo quoq; anomalum uolui facit præteritum: ex quo nomē
 participiale nascitur: uultus: quomodo ex colo cultus: & ex occulo
 occultus. In mo desinentia si uocalis longa antecedit: o in psi conuer
 sa faciunt præteritum: ut promo prompsi demo dempsi como compsi
 Hæc au em si in tum conuertentia faciunt supinum: ut sumo lump/
 si sumptum: promo prompsi promptum demo dempsi demptum co
 mo compsi comptum. Alia uero in mo desinentia: per ui diuisas exe
 unt in præterito: ut uomio uomui gemo gemui fremio fremui tremio
 tremui. Excipiuntur emo emi premo pressi. Et in ui diuisas terminā
 tium supina fiunt: ui in tum conuersis correpta penultima. quomodo
 in omnibus supinis quæ ex huiusmodi præteritis nascuntur i habent
 ante tum: ut uomui uomitum gemui gemitum fremui fremitum tre
 mui tremitum: emi uero emptum facit: quod ideo assumpsit p: quia
 non potest m ante t sine p inueniri euphonia causa: ut sumptus prōp
 tus comptus. Pressi uero secundum in si terminantium regulam i in
 t iiii

No. 2. in g. ubi si. p. 1. t. a. m. m.

Ante no. p. si. facit. in. p. r. cano.

ut. ea. vi. dant.

Dat. lino. lino. ut. vi.

No. p. in. dat. it. d.

Pine. nat. a. cano. na. m. p. r. r. d. d. i. i. h. y. s.

Dis. p. m. facit.

vi. q. facit. m. y.

um conuertens facit supinum: ut pressi pressum. In no o uel g antecedentibus per ui diuisas faciunt prateritum: ut pono posui: & ab eo composita: suppono supposui compono composui. Antiqui tamen & posui protulisse inueniuntur. **Plautus in iudularia.** Nunc ut apud uitulū sequestrum posuimus. **Apuleius in. i. hermagora.** Et cibatum quem iocundum esse nobis animaduertent eum apposuerunt. **Gigno genui:** pro quo geno uetustissimi protulisse inueniuntur. **Var. in andabata:** Sed qd hęc loca aliquid genunt cuius infinitiuum passiuum. **Lucretius in quarto** protulit geni. **Tanto** magis inficiandum totum posse extra corpus durare geni. **A canendo** quoq; composita similiter prateritum in ui diuisas faciunt: succino succinui occino occinui. **Quidam & occano** occanui protulerunt. **Vt Salustius in primo** historiarum. **Iussu metelli** cornicenes occanere: **Sed** probus occini quoq; existimat posse dici cum simplex cano cecini faciat: quomodo a cado cecidi: incido incidi & a tango tetigi: contingo contigi: m anteccedente no in p. conuersa facit prateritum perfectum: ut tēno temp. **Alia** omnia per ui coniunctas proferunt: lino suui sterno strau cerno creui. **Nō** solum. n. $\sigma\omicron\chi\epsilon\tau\omicron\ \acute{\alpha}\tau\omicron\ \kappa\omicron\lambda\upsilon\omega\ \acute{\alpha}\nu\epsilon\omega$ facit prateritum. **Sed** etiam cū prouido accipitur. **Titinnius in gemina.** **Simul &** pueras has aspirare creui prouidi. **Plautus in cistellaria.** **Cum** ego te amaui mea antiphila: & mihi amicam esse creui: similiter pro uidi. **Sperno** quoq; spreui facit: & lino liui: uel magis differentia causa ad nomen liui leui: qd ab leo quoq; simplici nascitur: quod in usu non est: ex quo deleo deleui: unde & laetum dicitur quod delet uitam. **Iuuenalis in tertio.** **Nam** quis plura linit uicturo dolia musto. **Terentius in heauto.** **Releui** omnia dolia mea omnes serias. **Vetustissimi** tamen etiam lini in praterito protulisse inueniuntur. **Var. rerum rusticarum.** **Cum** obliuerit uasa. **Supina** quidem in ui diuisas terminantium prateritum subtracta u & addita tum proferuntur: correpta tamen penultima: ut posui positum genui genitum. **A cano** tamen composita: primitiui seruant in supino terminationem: cantum. n. & succentum dicimus quis in ipso uerbo a in i conuertant ex eo composita. **Sed** in supino in e tamen transferunt succino succentum occino occentum tenno uero temp. temptum facit: sicut omnia in p. per prateritum exeuntia. **In** ui uero syllabam desinentia mutant eam in tum secundum supra dictam regulam: ut suui situm strau stratum creui cretum spreui spretum. **Ergo** liui quoq; uel lini litum. **Vnde Virgilius in quarto** georgi.

2

Et paribus lita corpora guttis **Salustius in iugurtino** Simul gladium sanguine oblitum ostentans. Et sciendum q̄ tam litum q̄ situm & itum quitum citum satum corripunt penultimas: qd̄ in aliis supinis quæ a præteritis in ui terminantibus nascuntur non inuenitur: ut amauī amatum moui motum neui netum faui fautum cupiui cupitū muniui munitum **Caper & sino situs**: sicut nequeo nequitus corripuit penultimam: qd̄ usus ubiq; approbat **Cicero pro Cornelio**. Cœptū igitur per eos qui uolebant: desitum est per hunc qui decessit. Ecce hic manifestissime ostendit orator a desinor esse. desitum. Sic ergo a sinor litus. Quod autem penultima supradictorum supinorum corripuntur: poetarum exempla docebunt: **Virgilius a prætereor** i octauo. O mihi præteritos referat si iuppiter ānos. Idem in decimo ab obeor **Morte obita** quales fama est uolitare figuras. **Quidius in fastis**: Sol aditus quā quaris ait: ne uana labores. **Nupta iouis** fratri tertia regna tenet. **Terentius in ecyra**. Nam cum compressa est nata forma in tenebris nosci non quita est: Est enim quaternarius iambicus. **Lucretius in octauo**. Hic situs est magnus placet hoc fortuna. sepulchrum **In eodem**. Illita tela dolis: nec matrem cominus unq̄. **Virgilius in. iiii** ut prædictum est. Et paribus lita corpora guttis **A** cio uel cio composita tam corripientia q̄ producentia penultimam inueniuntur. In po desinens in antecedente unum inuenio rumpo. quod subtracta m & o in i conuersa facit præteritum penultima producta tam i simplici quam in compositis ab eo: **Rumpo rupi** abrumpo abrupi corrumpto corrupe. **E** breuem uero penultimam habentia mutant o in ui diuisas ut strepo strepui. **R** uero uel l uel e productam ante po habentia o in si conuertentia faciunt præteritum: ut scalpo scalpsi carpo carpsi reposito serpo serpsi sarpo sarpsi. **Lucanus in tertio**. Sed per iter longum causa repserit latenti. **Supina in pi** quidem terminatorum fiunt: mutata i in tum: ut rupi ruptum. In ui uero separatas: subtracta u & addita tum: strepui strepitum. In psi autem exeuntia secundum supradictam regulam: mutata si in tum: ut scalpsi scalptum. culpsi sculptū repsi reptum carpsi carptum. In ro finita per ui syllabam terminant ut tero triui. quæro quæsiui sero seui. Nam sero seras a sera obdita natum serauī facit. **A** sero seris tamen composita quando mutant simplicis significationem: per ui sepafras proferunt præteritum o in ui conuersa desero pro derelinquo deserui **Insero pro immito** inserui. **Si** enim de arbore dicam insero inseui facit: & participium insitus non

t iiii.

infertus. **Virgilius** in bucolicis. **In**tere nunc **Melibœe** puros pone ordine uites. **Idem** in secundo. **Mutataq;** insita mala ferre pirum. **Vetustissimi** tamen in simplici serui protulisse inueniuntur pro ordinari & leui. **Ennius** in præceptis. **Tibi** uidet auenam lolium crescere. **Inter** triticum seligit leccrui aufert sedulo ubi operam addidit quam tanto studio seruit. **Duo** inueniuntur supradictæ terminationis uerba quæ duplicat s in præterito ante i: gero gessi & uro ussi. **Verro** enim secundum **Seruium** facit uersu: secundum **Carisium** autem uerri: quod & usus approbat. **Lucinus** macer pro tulsis quos oportuit amissa restituere huic etiam reliquias auerterunt. **Publius** in muro mûthone cellas seruorum in conuerti. **Curro** etiam repetita priore syllaba cucurri facit præteritum: quod in compositione inuenitur apud quosdam auctorum geminationem primæ syllabæ seruans: apud alios minime. ut **Virgilius** in quarto aeneidos. **Decurrere** iugis: alia de parte patentes: tranmittunt cursu campos. **Liuius** in. xxii. ab urbe condita. **Qua** cuique proximum decurrere. **Idem** in. xx. **Et** si ferocius procurrisent. **Cato** contra **G. Pisonem**. **Video** hac tempestate ad omnes aduersarios cucurrisse **Terentius** in ecyra. **Vna** illarum interea propere percucurrit. **Cæsar** ad **Virgiliu** excucurristi a neapoli: **Plautus** in sticho **Percucurri** ut nunciare nunciu exoptabile. **Supina** cori i ui syllabam terminatiu præteritu mutatione o in tum præferuntur secundum supradictam regulam: ut trinitu quæsiu quæsitu. **Seui** uero secundum analogiam setu debuit facere: sed differentia causa ueteres setum præteritum dicentes præferre hoc satum tradiderunt. **Et** sciendum quod in nullo alio participio siue supino seu nomine participiali a penultima corripitur: nisi in supradicto & aliis tribus: fatus ratus status datus. **Reor** quoque ratus facit participiu: ut puto differentia causa: quia ritus & aliud significat: & retus præteritum dicebatur: quomodo saucius præteritum sauciatus: & lassus præteritum lassatus & lacerus præteritum laceratus & potus præteritum potatus. **Difficile** enim inuenis e uerbi in a conuerti præteritum siue supinum: nisi in supradictis uerbis. **In** compositione uero a supradictorum supinorum siue participiorum in a conuertuntur correpta: fatus isitus oblitus. **Vir.** in primo georg. **Mutataq;** insita mala ferre pirus. **Ci.** in frumetaria. **Ut** cum oblitum leotinum agrum uideris. **Deserui** uero desertum: & iserui isertum: & exerui exertum faciunt supina. quæ uero duplicat ante i: mutant si in tu in supino: ut gessi gestum ussi ustum. duplicata uero ante r ante o in præterito in su conuertentia faciunt supina: ut curro cursum uerro uersum. **In** so desinetia o in a conuertentia assumunt ui & faciunt præteritum: ut lacecco laceccui laceccitum arcesso arcessui arcessitum

Salustius in primo historiarum. Domitium praefensulem exteriore hispania cum omnibus copiis quas parauerat arcessiuit. **Idem in secundo historiarum:** Argentum mutauit arcessiuit. **Cicero pro roscio.** arcessiuit aliquem lacessio lacessiui: sic & **Probus:** & uidetur mihi in hoc dicere melius lacessiui quam lacessi. Participium enim lacessitus passiuum. **Caper** enim lacessi dicit esse ut facessi & profert exemplum **Lucii** quo usus est in. xxiii. Nam uetus ille **Cato** lacessisse appellari: quod conscius non erat ipse sibi. Sed potest lacessisse per syncopam esse per latum uel syllabam: ut cupisse petisse dicimus: pro petiuisse cupiuisse. **Salu. in secundo histo.** Diuersa uti solet rebus proditis capessiuit. Idem in quarto. Igitur legiones pridie in monte positas lacessiuit. **Facesso** uero & capello & uiso: quae possumus dicere desideratiua: significant enim desiderationem: facello desidero facere: capello desidero capere & uiso desidero uidere. **Frequetatiua** enim esse non possunt cum primae coniugationis non sint. Haec eadem secundum **Diomedem** & **Carisium** o in i conuertentia faciunt praeteritum perfectum: ut facesso facessi capesso capessi uiso uisi. Similiter & quae quasi. **Probus** tamen quaeui dicit & melius quam quis primitiuum quoque eius. i. quaeui quaeui facit praeteritum **Salu. in. i. histo.** Curionem quaeui uti adulescentior & populi suffragiis integer aetate concederet mamerti. **Ci. in diuinatione.** Ipse profecto metuere incipies: nec innocenti periculum facesseris. Inuenitur tamen in quibusdam codicibus facessieris: **Pinso** pinsui facit praeteritum: quod **probus** in usu **Pomponii.** Neque molis molui: neque palatis pinsui. **Supina** eorum in situm exeunt: arcessitum lacessitum capessitum. **Secundum** in uel desinentium regulam de qua saepe in superioribus diximus. **A pinso** autem pistum debet esse: unde pistor nomen uerbale: ut pastum pastor uisum uistor gestum gestor. In **to c** antecedente inuenio perfectum: cuius praeteritum plerique pexui. **Caper** tamen pectiui: **Carisius** pexi protulerunt. **Meccena** in octauia. Pexisti capillum naturale muneribus gratum. Similiter necto nexui & nexi. **Vir. in. v.** Et pibus palmas amboque inexit armis. **Sal. in. i. histo.** Nexuit catenae nodo. **Luc. i. v.** Hic solus uigilauit opinor & cum id mihi uisus est facere tum tertia nexit. **Propertius:** At tibi qui nostro nexisti retia lecto. **Flecto** uero flexi facit & plecto plexi atque. **Liui. i. vi.** Erotopagmote **Andromacha** per dudum manu lasciuola ac tenellula capiti meo trepidas libes insolito pexi munere. Nunc enim plector & amplector dicimus: sed plector quoque esse passiuum. **Terentius ostendit in phormione.** Ego plectar pendens. E

breui antecedente in to desinenti duo iueni: peto petiui & meto mes-
 luit. **Cato** in secundo originum. In campo tiburti ubi ordeum demes-
 luit. **Idem in montibus.** Serit ibi ordeum. **Idem iterum metit.** **Cassius**
Emina in tertio annalium. In campo tiburti ubi ordeum demessue-
 rit. **R** antecedente similiter duo iueni: uerto uerti sterto stertui. **Per-**
us **Cor** iubet hoc emi postq̄ destertuit esse meconides quintus pauone
 ex pithagoreo. **Geminata** uero ante o unum mitto misit & isto unū
 sisto: cuius prateritum quando actiua habet significationem tam in
 simplici q̄ in composito deficit. Quando uero absolutam & similem
 sto uerbo comune cum eo habet prateritum ut resisto uel resto restiti
 & consisto & consto constiti: persto & persisto perstiti. **Supina** eorum
 quæ in xui uel in xi prateritum terminant: per xum exeunt ut nexui
 nexum: pexui uel pexi pexum flexi flexum. **Similiter** faciunt supinū
 quæ in ctor desinunt deponentia: amplector amplexum. **Petiui** uero
 secundum analogiam in ui terminantium prateritum facit penulti-
 ma producta petiuit. **Similiter** messui messum: sicut censui censum
Misi uero duplicauit s in supino missum. **A** sterto enim supinum nō
 inueni: nec a sisto. **Deponentia** uero in tor desinentia nulla antecede-
 te consonante tor in sum conuertunt: uitor usum: nitor nisum: inueni-
 tur tamen etiam nixum. **In xo** duo inueniuntur o in ui conuertentia
 in praterito texo texui & nexo nexas nexui. **Quidius** i quarto meth.
Luna quater plenum tenuata retexuit orbem. **Cicero** in. ii. de oratore
Sic omnia quæ fiunt: quæ aguntur leuioribus principis natura ipsa
 retexuit. **Virgilius** in quinto. **Nexantem** nodis seq; i sua membra pli-
 cantem. **Idem** in eodem. **Et** paribus palmas amborum inexit armis
Liuius nexabant multa inter se flexu nodorum dubio. **Actius** in dei-
 phobo. **Nos** continuo ferrum eripimus: omnibus manichas neximus
Supina alterum per tum: alterum per sum finiant: texum: nexum.
Vnde **Virgilius** in octauo. **Et** clipei non enarrabile texum. **Idem** in
 quinto. **Qui** primus modos & uincula linea rupit. **Quis** innexa pedē
 malo pendeat ab alto.

De praterito perfecto quartæ coniugationis.

Quartæ coniugationis uerba omnia actiua uel neutralia
 in io desinunt: exceptis eo queo & ueneo: & ex eis compo-
 sitis. **In cio** igitur etiā desinentia duarum excedentia nu-
 merum syllabarum simplicia n antecedente: cio in xi con-
 uersa faciunt prateritum perfectum ut: ut uincio uixi sancio sanxi.

Vetustissimi tamen & fanciui & fancii proferebant. **Pomponius** secū
 dus ad thraseam. **Sancierat** ius utile ciuitati. **Si** autem non n habue/
 rint cio in si mutata faciunt præteritum: sarcio sarfi: sarcio sarfi: rau cio
 rausi fulcio fulsi: quod & **Probo** placet: quanuis alii differentia causa
 fluxi posuerunt. **Cicero** in primo de oratore. **At** **Aescopum** si paulum
 irrauerit explodi. **In eodem** **Peranguste** referit i oratione sua. **Idem**
 pro **Cornelio** libro secundo. **Qui** eis rebus urbem italiamque referse/
 runt. **Idem** in secundo tusculanarum. **Ex** quibus uerbis etiam omnia
 referferunt. **Alia** uero omnia supradictæ coniugatiōis uerba secundæ
 personæ præsentis: abiecta finali s & addita uī faciunt præteritum per
 fectum: **Quæ** tamen etiam subtracta u consonante: & correpta penul
 tima i licet proferre: ut scio scis scii uel scii: & ab eo compolita: ascio
 ascii uel ascii. **Similiter** cio cis: quod & cicio cics dicitur cii uel ci: &
 ab eo cōposita cōcio cōcis cōcii uel cōcii audio audiui uel audii mol/
 lio molliui uel mollii munio muniui uel muniū scio scii uel scii
 eo iui uel ii queo quiui uel quii uenio ueniui uel uenii. **Solinus** in col
 lectaneis. **Tarius** in arce: ubi nunc ædes est iunonis monetæ. qui an/
 no quinto postq̄ ingressus urbem fuerat a laurētibus interceptus sep
 tuagesima olympiade hominem exiuit. **Salustius** in catili. **Sed** neq;
 precio neq; gratia impelli quiuit. **Idem** i primo historiarum. **Neq;** se
 recipere aut instruere prælio quiuere. **Suffio** suffiui uel suffii: quod
 quanuis a neutro passiuo componantur: tamē quia significationem
 mutauit: mutauit etiam declinationem. **Vnde** **Virgilius** in quarto
 georgicorum. **At** suffire thymo carasq; recidere manes. **Suffire** dixit
 secūdum rectam rationis declinationē cū simplex eius fieri est. **Excipi**
 ūtur haurio hausi. **Inuenitur** tamē hariui uel haurii. **Varro** in. xxiiii.
 ad **Ciceronem**. **Cum** idem haurierit: sepio sepsi. sentio sensi uenio uer
 ni aperio aperui: cum uidetur a pario compositum: q̄ uetustissimi nō
 solum secundum tertiam: sed etiam secundum quartam coniugatio/
 nem declinabant. **Vnde** **Ennius**: **Oua** parere solet genus pēnis con/
 decoratū. **Igitur** cōposita ex eo si principalem syllabā puram nec ex i
 tegra præpositiōe habuerit: io in uī cōuertūt i præterito: ut aperio ape
 rui cooperio cooperui: reperio uero duplicauit p in præterito: quippe
 diminuta una syllaba repperi. simile ē præteritū a operio operi. **Sūt** &
 alia ex hoc ipso cōposita deponētia: expior opperior: quorū pticipia ex
 pertus & oppertus ostēdunt a pario esse cōposita: cuius participium
 partus ē. **Salio** salui uel salii & salui. **Vir.** in buco. **Dulcis** aquæ salie

te sitim restingere riuo. **Idē** prateritum in secundo georgicoꝝ: **Molli-**
bus in pratis unctos salicre per utres. **An** quibusdam tamen inuenitur
etiā saluere scriptum. **Idē** in. xi. aneidos: **Portisq;** ab equo regina lub
ipſis deliluit. **Idē** i. quito: **Haud** mora pſilucere omnes: ferit aurea cla
mor ſydera. **Luca. i. quarto:** Inſiluit ſolo nociturus pondere puppim.
Statius i. nono theb. **Exculli** ſalierūt cuspide dētes. **Idē** in eodē: **Intili**
ere uadis magnoq; fragore ſolutus agger. **Quidi. i. xi. meth.** **Cū** ſape
aſſidit deſentia mœnibus urbis. **Idē** in quarto faſtorū: **Per** flāmas ta
luiffe pecus ſaluiffe colonos. **Quadrigarius** in. vi. ānālium. **Artorius**
dextram taureæ humerū ſauciat atque ira reſiliit. **Cambio** ἀμείβο/
μαι ponit **Carſius**: & eius prateritum campſi: quod ἀπό τοῦ κάμ/
πτω ἐκαμψα græco eſſe uidetur. **Vnde** & camplo ſas ſolebant uctu
ſtiſſimi dicere. **Ennius** in. x. **Leucathem** cāpsant. aio cuius declinatio
in uſu frequenti non ē quartæ cōiugationis eſſe oſtenditur: & ab ipe
ratiuo in i terminante. **Sic. n.** pbus de dubio perfecto tractans oſtēdit
Neuiū p̄tuliff e. **An** nata ē ſpōla prāgnās aut ai: aut nega. **Actius** in
ioue. quibus nam te aibant ortum locis: p̄ aiebant: quod in hac con/
iugatione fieri ſolet. & eſt notandum in hoc uerbo: q; pares habent ſyl
labas tres perſonæ: aio ais ait: quod in alio huius cōiugationis uerbo
nō inuenis: & penultima primæ ſolius perſonæ p̄ducitur: quæ ſola i
habet loco conſonantis. **Vnde** tertia quoq; pluralis quæ ſolet a pri/
ma fieri ſimiliter i conſonantem habens p̄ducit penultimam. q; autē
in aliis corripitur oſtendit ſuſus. **Virgilius** in primo **Sic** ait & dicto ci
tius tumida æquora placat. **Et neuius.** **An** nata eſt ſponſa prāgnans
uel ai uel nega. **Nam** niſi corripitur aiambus ſtare non poteſt. **Inueni**
mus tamen tertiam perſoam prateriti ait quali a prima ai aiſti ait:
quæ tamen in uſu non ſunt. unde nec p̄fecti nec pluſq; p̄fecti nec ſub
iunctiui futuri in hoc uerbo declinatio inuenitur. **Poteſt** etiam ait præ
ſens pro praterito accipi. **Supina** in xi quidem terminantium ſecun/
dum ſupradictam regulam in ctum exeunt: uinxi uinctum & ſanxi
ſancitū: ſanciui uero facit ſancitum. **Vnde** **Lucanus.** **Qued** porro ne/
queas ſancitū quādo quidē extat. **In** ſi uero prateritū p̄fectū finiētia l
uel r̄atecedētibus: mutāt eā i tū in hac cōiugatione: & faciūt ſupinū:
ut ſarſi ſartū: ſarſi ſartū: unde & ſartores & ſartores: & ex his cōpoſita
cōfertio cōfertū refertio refertum. **Ci** i. ii. tuſcu. **Tu** iecore optimo ſar/
ta & ſaciata. **Alia** uero in ſi deſinentia ſupradictam regulam ſeruant
ideſt generalem in ſi deſinentium: ut ſenſi ſenſum: rauſi rauſum. **Vn**

de Lucius in decimono: Raufuro tragicus qui carmina pdit ore/ste. Haurio hausti haustum differentia causa assumpsit t: quis et aspi-ratione differat. Sepsi uero septum secundum proportionē in supra-dictis expositam facit. Veni uero uentum & aperui apertum faciunt: sicut pario partum & ex eis omnia composita: ut aduenio aduentum conuenio conuentum: comperio compertum: experior expertū. Alia uero omnia quæ tam in ui q̄ in ii terminant præteritum perfectum: i- tum faciunt supinum penultima producta tam in hac q̄ in aliis con-iugationibus: ut audiui uel audii auditum: muniui uel munii muni-tum: sciui uel scii scitum: arcessiui uel arcessii arcessitū: cupiui uel cu-pii cupitum. Excipiuntur in eo desinentia & dissyllaba aliarum cōiu-gationum: quæ penultimam supini corripunt: ut eo iui uel ii itum: adeo adiui uel adii aditum: prætereo præteriui uel præterii præteritū queo quiui uel quii quitum sino siui uel sii situm lino liui uel lii litum quod rarissimo in usu est: cieo ciui uel cii citum corripit penultimā: quando uero a cio cis: quod quartæ coniugationis est: producit eam. Pono quoque q̄ antiqui posui in frequenti autem usu facit præteritū pbsui: corripit penultimam in supino positum. Veneo quoque secun-dam analogiam uenitum debet facere supinum: pro quo magis est uenum in usu. Et supradicta auctoritate ueterum comprobantur si-cut iam superius ostendimus: rursusq̄ referamus i memoriam. Vir. in octauo. O mihi præteritos referat si iuppiter annos. Idem in octa-uo. Amphitroniades armenta abiturumque pararet. Idem in quin-to. Hos aditus iamque hos aditus omnemque pererrat. Idem in deci-mo. Morte obita quales fama est uolitare figuras. Quidius in quatto pastorum Sol aditus quam quaris ait ite uana labores. Nupta iouis fratri tertia regna tener. Idem in heroidibus. Tempore quo nobis ini-ta est cerealis eleusis. Terentius in ecyra: Nam cum compressa ē gna-ta forma in tenebris nosci non quita est. Luuenalis in quarto. Nam co-itus iam longa obliuia uel si coneris facer exiguus cum ramice neruus. Antepenultimam quoq̄ in futuri temporis participio corripitur. Idē comprobat Virgilius in secundo æné. Si periturus abis & nos rapti in oia tecū. Luc. in .v. Tū lurida pallēs Ora tulit uultu sub nubē tristis ituro. Cieo citus penultima correpta facit. Sta. in. iiii. theb. Atq̄ hic i-gēti Capaneus mauortis amore Excitus & longam pridem idignan-tia pacem: Corda tumens. A cio uero citus penultima producta. Vir-gilius etiā in tertio. At genus est syluis cyclo-pum & montibus altis.

Excitū ruit adportus & litora complet. **S**inor situs & desinor desitus
penultima correpta. **C**icero pro **Cornelio** in primo: **C**ceptum igitur p
eos qui agi nolebant: deintum est per hunc qui decessit. **I**dem i primo
rhetoricorum: **E**t si non ab eo q; in proximo desitum erit: deinceps in
cipietur. **I**nde etiam situs dicitur pro negligentia. **V**irgilius in septio:
Sed te uicta situ ueriq; effeta senectus. **I**dem in. ii. gorgicoꝝ. **M**uta
tumq; insita mala **F**erre pirum. & in quarto eorundem: **E**t parbus li
ta corpora guttis. **I**deo autem diximus dissyllaba in ui desinentia se
cunda uel tertia conjugationis in supinis uel participiis prateriti cor
ripere penultimam: quia siue sint quarta dissyllaba producant penul
timam: ut scio scitus, siue ultra duas syllabas alterius quoq; coniu
gationis producantur: ut arcessiui arcessitus: cupiui cupitus nisi a dissylla
bis composita: ut inlitus incitus silitus. **L**ucanus in octauo: **I**llita tela
dolis nec matrem cōminus unq; **A**usa pati uirtus. **V**irgilius in sexto:
Quatit ungula cursu incita: nec domini memorum pculcat equoꝝ.
Similiter impositus prappositus. **I**uuenalis in primo. **S**i te prapposi
ti nundum pudet atq; eadem est mens. **V**irgilius in tertio. **I**mposi
tis auro dapibus. **P**ræterea notandum q; sepelio sepeliui uel sepelii se
pultum in frequentiori usu est supinum. **A**ntiquissimi etiam sepelitū
dicebāt. **V**nde **C**ato in thermū. **M**ortuus est: sepelitus est. **S**alio quo
que salui uel salii saltum facit. **V**nde **V**irgilius i. vi. **C**ū fatalis equus
saltu super ardua uenit **P**ergama. **I**dem i. xi. **A**t medias iter cædes ex
ultat amazō. **S**olēt enī frequētatiua plerūq; a sup. nis uel picipiis uel
prateritis nasci. **S**alio fallitū facit: fallo saltum quō uello uultū. **S**itē
na **S**ic meā paludē multi pisciū saliendoꝝ cā a nauibus semihonustis
cōmeāt. a fallo fallēdoꝝ dixit non fallēdoꝝ. **S**alu. i. tertio historiarū.
Parte cōsumpta reliqua cadaueꝝ ad diurnitatē usus fallerent. falle
rent dixit a fallo: non a fallō. **S**imiliter **L**ucilius in octauo. **S**alle
re murenas mercem in frigidaria ferre. **I**nde etiam participia futu
ri falliturus & falsurus. **L**uius: **S**alliturus istac mittam salem. **M**u
mius. **I**stac sum multo sale falsurus: sed etiam participium præ
teriti fallitus & falsus. **C**ornelius seuerus in octauo. **D**e statu
suo ad quem falliti pumiliones afferbantur. **A**mbio ab eo. com
positum solum mutauit penultimam e in i. itaque in io quidem
desinentium regulam seruauit in supino & participio: quippe p
ducta penultima ambitus ambita ambitum. **I**n nomine autem siue
uocabulo rei differētiæ causa in eo terminatiū regulā seruās corripuit.

penultimā ambitus. **Vt** **Quidius** in. i. meth. **Iussit** & ambita circum-
dare littora terrā. **Luc.** in. i. **Lat.** alisq; ambitus urbis **Annua** uenali re-
ferens certamina campo. **Quauis** **Scaurus** in utroq; similem teno-
rem putauit. **Sed** **Vellius** celer respōdens **Adriano** imperatori de hac
interroganti declinatione & tenore ambitus nomen a participio ostē-
dit discerni. quod usu quoq; ut ostendimus confirmatur.

Explicita nominis & uerbi ratione. **Modo**
in isto .xi. libro. de participio tractemus.

Qui tertio loco participium posuerunt rectius fecisse
uidetur cū enim nomē & uerbū primum & secūdū
tenuerunt locū: participiū quod ex utroq; nascitur
sequentē iure exigit. **Qualitū** tamē est an bene spe-
rauerit id ab aliis partibus grammatici. **Primus** try-
pho quem **Apolonius** quoque sequitur maximus
artis auctor grāmatica. **Stoici** quō articulū & pronomē unā partem
orationis accipiebāt infinitū articulū uocātes quē grāmatici articulū
ei quoq; adiungentes etiam infinita nomina uel relatiua; quod etiam
Didymus facit tractās de latinitate. **Finitū** autē articulum dicebant
idem stoici: quod nunc pronomē uocamus finitum: quod etiam uera
ratione solum pronomē est dicendum. **Ergo** romani quoque artium
scriptores stoicorum secuti traditionem pronomina finita dixerunt
& infinita: nam articulos non habent. **Sic** igitur supradicti philoso-
phi etiam participium aiebant appellationem esse reciprocam id est
ἐν τανακλάσον προσήγοραν hoc modo legens est lector: & lector ē
legens; & cursor est currens & currens est cursor amator est amās &
amans est amator. **Vel** nomen uerbale uel modum uerbi casualē un-
de uidetur nostri asciuisse inter uerba gerūdīa uel participalia cū uide-
antur ea assumere casus. **Ideo** participium separatim non tradebant
partem orationis: q; nulla alia pars orationis semper est in deriuatiōe
nullam propriam positionem habēs nisi participium. **Cetera** enī par-
tes prima inpositione inuenta sunt: ad quam deriuatiua etiam aptā-
tur. **Omnis** enim pars orationis quocūq; modo deriuata uel in eadē
notione siue diffinitione primitiui sui accipitur: & eandem habet ei
diuisionem: & eadem accidentia. **Vel** in aliud quod iā ante erat sup-
positū: etiā propria & naturali positione: unde deriuatum propter si-
militudinem eius qd iā erat ante ex se ortū ei addebatur: ut pater no-
men paternus nomē. **Similiter** rex & regalis: taurus & taurinus noīa